Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (åttonde avdelningen)

den 26 september 2024*

”Begäran om förhandsavgörande – Konsumentskydd – Prismärkning av varor – Direktiv 98/6/EG – Artikel 6a – Tillkännagivanden om prissänkningar – Villkor – Begreppet ’tidigare pris’ – Skyldighet att bestämma den tillkännagivna prissänkningen med utgångspunkt i det tidigare priset”

I mål C-330/23,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Landgericht Düsseldorf (Regiondomstolen i Düsseldorf, Tyskland) genom beslut av den 19 maj 2023, som inkom till domstolen den 25 maj 2023, i målet

Verbraucherzentrale Baden-Württemberg eV

mot

Aldi Süd Dienstleistungs SE & Co. OHG,

meddelar

DOMSTOLEN (åttonde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden N. Piçarra (referent) samt domarna N. Jääskinen och M. Gavalec,

generaladvokat: L. Medina,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Aldi Süd Dienstleistungs SE & Co. OHG, genom C. Fürsen och A. Starcke, Rechtsanwälte,

– Tjeckiens regering, genom S. Šindelková, M. Smolek och J. Vláčil, samtliga i egenskap av ombud,

– Ungerns regering, genom M.Z. Fehér och K. Szíjjártó, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

– Nederländernas regering, genom M.K. Bulterman och H.S. Gijzen, båda i egenskap av ombud,

– Polens regering, av B. Majczyna, i egenskap av ombud,

– Finlands regering, av H. Leppo, i egenskap av ombud,

– Norges regering, genom F. Bergsjø och P.A. Tønnessen, båda i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom B.-R. Killmann, P. Ondrůšek och N. Ruiz García, samtliga i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 6a.1 och 6a.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG av den 16 februari 1998 om konsumentskydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenter (EGT L 80, 1998, s. 27), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/2161 av den 27 november 2019 (EUT L 328, 2019, s. 7) (nedan kallat direktiv 98/6).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Verbraucherzentrale Baden-Württemberg eV (Konsumentskyddsföreningen i Baden-Württemberg) (nedan kallad konsumentskyddsföreningen) och Aldi Süd Dienstleistungs SE & Co. OHG (nedan kallat Aldi). Målet rör uppgifter om prissänkningar i reklam för försäljning av livsmedel.

Tillämpliga bestämmelser

Direktiv 98/6

3 I skälen 1, 2, 6 och 12 i direktiv 98/6 anges följande:

”1. En öppet fungerande marknad och korrekt information främjar konsumentskyddet och en sund konkurrens mellan företag och varor.

2. Konsumenter måste garanteras en hög skyddsnivå. Gemenskapen bör bidra till detta genom särskilda åtgärder som stöder och kompletterar medlemsstaternas politik för exakt, klar och otvetydig information till konsumenterna om priserna på de varor som erbjuds dem.

…

6. Skyldigheten att ange försäljningspris och jämförpris bidrar avsevärt till att förbättra konsumentinformationen, eftersom detta är det enklaste sättet att ge konsumenterna optimala möjligheter att utvärdera och jämföra varors pris och därmed göra välgrundade val utifrån enkla jämförelser.

…

12. Regler på gemenskapsnivå gör det möjligt att säkerställa enhetlig och tydlig information till nytta för alla konsumenter på den inre marknaden. …”

4 Artikel 1 i direktivet har följande lydelse:

”Syftet med detta direktiv är att föreskriva att försäljningspris och jämförpris skall anges på alla varor som konsumenter erbjuds av näringsidkare, för att förbättra informationen till konsumenterna och underlätta prisjämförelser.”

5 Enligt artikel 4.1 i direktiv 98/6 ska försäljningspriset vara entydigt, lätt att känna igen och tydligt läsbart.

6 I artikel 6a.1 och 6a.2 i direktivet föreskrivs följande:

”1. Varje tillkännagivande om en prissänkning ska innehålla uppgift om det tidigare pris som näringsidkaren har tillämpat under en fastställd tidsperiod före tillämpningen av prissänkningen.

2. Med tidigare pris avses det lägsta pris som näringsidkaren har tillämpat under en tidsperiod inte understigande 30 dagar före tillämpningen av prissänkningen.”

7 Artikel 6a har införts i direktiv 98/6 genom direktiv 2019/2161. I skäl 1 i det direktivet anges följande:

”I artikel 169.1 och 169.2 a [FEUF] föreskrivs att unionen ska bidra till att uppnå en hög konsumentskyddsnivå genom åtgärder som beslutas enligt artikel 114 [FEUF]. Enligt artikel 38 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna … ska en hög nivå i fråga om konsumentskydd tryggas i unionens politik.”

Direktiv 2005/29/EG

8 Artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (direktiv om otillbörliga affärsmetoder) (EUT L 149, 2005, s. 22) har rubriken ”Tillämpningsområde”. I artikel 3.1 och 3.4 föreskrivs följande:

”1. Detta direktiv skall tillämpas på otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på det sätt som anges i artikel 5, före, under och efter en affärstransaktion som gäller en produkt.

…

4. Om bestämmelserna i detta direktiv står i strid med andra gemenskapsbestämmelser som reglerar specifika aspekter av otillbörliga affärsmetoder, skall de senare ha företräde och tillämpas på dessa specifika aspekter.”

2021 års vägledning

9 Avsnitt 2 i kommissionens tillkännagivande ”Vägledning om tolkningen och tillämpningen av artikel 6a i [direktiv 98/6]” (EUT C 526, 2021, s. 130) (nedan kallad 2021 års vägledning) avser ”Uppgift om ’tidigare’ pris”. Punkt 2.1 i avsnitt 2 har rubriken ”Allmänna regler”. Den punkten har följande lydelse:

”…

Med undantag för de varor som omfattas av de regleringsval som avses i artikel 6a.3–5 [i direktiv 98/6] får medlemsstaterna inte föreskriva en kortare period än 30 dagar för att fastställa det ’tidigare’ priset. Syftet med denna referensperiod på minst 30 dagar är att förhindra att näringsidkare trixar med priserna och presenterar falska prissänkningar, genom att t.ex. höja priset under en kort period för att därefter sänka det och presentera det som en (kraftig) prissänkning som vilseleder konsumenterna. Trettiodagarsperioden för att fastställa det ’tidigare’ referenspriset innebär således att referenspriset är äkta och inte bara ett marknadsföringsverktyg för att göra sänkningen mer lockande.

…

Prissänkningen måste därför presenteras med hjälp av det angivna ’tidigare’ priset som referens, dvs. varje angiven procentuell nedsättning ska grundas på det ’tidigare’ pris som fastställts i enlighet med artikel 6a …”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

10 Aldi upprättar varje vecka reklamblad med erbjudande från de olika dotterbolagen inom Aldi Süd-koncernen (nedan kallad Aldikoncernen). Reklambladen finns även tillgängliga på internet.

11 I reklambladet för veckan 17–22 oktober 2022 fanns bland annat en ”jätterea” på ”färskvaror till sänkta priser”, däribland ”rättvisemärkta ekologiska bananer” och ”ananas med Rainforest Alliance-certifiering”. Priset på respektive vara var angivet i en vit rektangel vid sidan av ett foto av varan. I rektangeln fanns två prismärkningar: i mitten en prisangivelse med stor teckengrad (1,29 euro för bananerna och 1,49 euro för ananasen) samt i det nedre högra hörnet en annan prisangivelse. Den andra prisangivelsen var med liten teckengrad och överstruken (1,69 euro för respektive vara). Beträffande bananerna hade det i annonsen anbringats en rektangel i de tyska färgerna som delvis täckte rektangeln med priset och i vilken den procentuella prissänkningen angavs. En liknande överlappande rektangel hade även använts för erbjudandet avseende ananas. I rektangeln stod ”chockpris” (*Preis-Highlight*). Under respektive vit rektangel med priset fanns följande text angiven: ”Senaste försäljningspris. Lägsta priset under de senaste 30 dagarna”. Efter denna text fanns en tredje prisangivelse (1,29 euro för bananerna och 1,39 för ananasen).

12 Konkret presenterades prisangivelserna för bananerna och ananasen på följande sätt:

bananer

ananas

13 Det framgår av beslutet om hänskjutande att det pris som angavs i Aldikoncernens butiker för nämnda bananer, sedan mitten på september 2022, hade uppgått till 1,69 euro/kg med undantag för veckan den 19–24 september, under vilken ett nedsatt pris på 1,29 euro/kg hade tillämpats på dem. Beträffande ananasen hade styckpriset uppgått till mellan 1,39 och 1,79 euro under de fem veckor som föregick erbjudandet i reklambladet. Priset omedelbart före erbjudandet var 1,69 euro.

14 Konsumentskyddsföreningen ansåg att denna reklam skadade konsumenternas intressen och var otillbörlig. Föreningen väckte därför talan vid Landgericht Düsseldorf (Regiondomstolen i Düsseldorf, Tyskland), som är hänskjutande domstol. Föreningen yrkade att Aldi skulle föreläggas att, själv eller genom tredje man, upphöra med att göra livsmedelsreklam till konsumenter i vilken prissänkningar angavs i procentform, när prissänkningen inte var bestämd utifrån det lägsta pris som hade tillämpats i Aldikoncernens butiker under de 30 dagar som föregick prissänkningen. Konsumentskyddsföreningen yrkade även att Aldi skulle förbjudas att, själv eller genom tredje man, göra reklam för sänkt pris för ett livsmedel i form av ett ”chockpris” som var högre än det pris som hade tillämpats i Aldikoncernens butiker under de senaste 30 dagarna.

15 Den hänskjutande domstolen anser att utgången i målet beror på tolkningen av artikel 6a.1 och 6a.2 i direktiv 98/6 och har angett att den inte delar konsumentskyddsföreningens uppfattning att utgångspunkten för fastställandet av den prissänkning som erbjuds konsumenten ska vara det ”tidigare priset”, i den mening som avses i artikel 6a.2. Den hänskjutande domstolen anser att det inte går att sluta sig till en sådan tolkning utifrån direktivet, trots att den framgår av 2021 års vägledning. Direktivet begränsar sig i princip till att ange vilken information som ska lämnas till konsumenter och vid vilken tidpunkt, utan att precisera på vilket sätt som informationen ska lämnas.

16 Den hänskjutande domstolen har påpekat att eftersom direktiv 98/6 inte reglerar de specifika aspekterna av hur informationen ska tillhandahållas, med undantag för de frågor som omfattas av nämnda artikel 6a, ska det i stället bedömas huruvida den aktuella informationen har lämnats till konsumenterna i enlighet med de relevanta bestämmelserna i direktiv 2005/29. Den hänskjutande domstolen medger att i vissa fall kan en angivelse av en prissänkning som inte hänvisar till det ”tidigare priset”, i den mening som avses i artikel 6a.2 i direktiv 98/6, vara otillbörlig och följaktligen strida mot direktiv 2005/29. Enligt den domstolen skulle detsamma, i tillämpliga delar, gälla för reklammeddelanden i vilka det anges påstått mycket fördelaktiga prissänkningar.

17 Mot denna bakgrund beslutade Landgericht Düsseldorf (Regiondomstolen i Düsseldorf) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

”1) Ska artikel 6a.1 och 6a.2 i direktiv 98/6 tolkas så, att ett procenttal som nämns i ett tillkännagivande om prissänkning uteslutande får baseras på det tidigare priset i den mening som avses i artikel 6a.2 i direktiv 98/6?

2) Ska artikel 6a.1 och 6a.2 i direktiv 98/6 tolkas så, att reklaminslag som är avsedda att framhäva ett erbjudandes låga pris (som till exempel när priset benämns ’chockpris’) ska vara baserade på det tidigare priset i den mening som avses i artikel 6a.2 i 98/6 när de används i ett tillkännagivande om prissänkning?”

Prövning av tolkningsfrågorna

18 Den hänskjutande domstolen har ställt sina båda frågor, som ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 6a.1 och 6a.2 i direktiv 98/6 ska tolkas så, att det krävs att en prissänkning av en vara som tillkännages av en näringsidkare antingen i form av en procentsats eller i form av ett reklammeddelande, i vilket det tillkännagivna prisets fördelaktighet lyfts fram, ska grunda sig på det ”tidigare priset”, i den mening som avses i punkt 2.

19 Enligt artikel 6a.1 i direktiv 98/6 ska ”[v]arje tillkännagivande om en prissänkning … innehålla uppgift om det tidigare pris som näringsidkaren har tillämpat under en fastställd tidsperiod före tillämpningen av prissänkningen”. I artikel 6a.2 definieras det ”tidigare priset” som ”det lägsta pris som näringsidkaren har tillämpat under en tidsperiod inte understigande 30 dagar före tillämpningen av prissänkningen”.

20 För det första är det visserligen inte möjligt att enbart utifrån lydelsen i artikel 6a.1 i direktiv 98/6 avgöra huruvida en prissänkning i en annons ska vara beräknad på grundval av det ”tidigare priset”, såsom det definieras i punkt 2 i denna artikel. I vanligt språkbruk hänvisar emellertid ordet ”sänkning” till en minskning som görs i förhållande till ett tidigare tillämpat pris.

21 För det andra gäller att innebörden och räckvidden av en unionsbestämmelse ska fastställas genom en tolkning av bestämmelsen med beaktande av inte bara bestämmelsens lydelse, utan även med beaktande av de specifika mål som eftersträvas med bestämmelsen och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (se, för ett liknande resonemang, dom av den 22 juni 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Verkan av ett beslut om avlägsnande), C-719/19, EU:C:2021:506, punkt 70).

22 Beträffande målen med direktiv 98/6, framgår det av artikel 1 i det direktivet, jämförd med skäl 6, att det syftar till att förbättra konsumentinformationen och underlätta jämförelser av priser på varor som näringsidkare erbjuder konsumenter för att dessa ska kunna göra välgrundade val. I skäl 1 i direktivet betonas vikten för konsumentskyddet av insyn i marknadens funktion och korrekt information. I skäl 12 i direktiv 98/6 anges att direktivet syftar till att säkerställa enhetlig och tydlig information till nytta för alla konsumenter på den inre marknaden. Det framgår dessutom av artikel 4.1 i direktiv 98/6, jämförd med skäl 2 i samma direktiv, att försäljningspriset på varor som erbjuds konsumenter vara entydigt, lätt att känna igen och tydligt läsbart, så att denna information är exakt, klar och otvetydig (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 juni 2023, Verband Sozialer Wettbewerb (Pantförpackningar), C-543/21, EU:C:2023:527, punkt 25).

23 I skäl 1 i direktiv 2019/2161, genom vilket artikel 6a infördes i direktiv 98/6, hänvisas det dessutom uttryckligen till artikel 38 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Sistnämnda artikel syftar, i likhet med artikel 169 FEUF till att säkerställa en hög konsumentskyddsnivå inom unionens politikområden (se, för ett liknande resonemang, dom av den 23 mars 2021, Airhelp, C-28/20, EU:C:2021:226, punkt 49). Samma syfte anges i skäl 2 i direktiv 98/6.

24 En tolkning av artikel 6a.1 i direktiv 98/6 som innebär att det i en annons om prissänkningar skulle räcka med att ange det ”tidigare priset”, i den mening som avses i artikel 6a.2, utan att detta pris utgör den verkliga beräkningsgrunden för prissänkningen skulle riskera att undergräva de mål som eftersträvas med direktivet och i synnerhet målet att förbättra informationen till konsumenter, i enlighet med vilket information om priser och om metoderna för att beräkna prissänkningar ska vara otvetydig. Detta har lyfts fram av den ungerska, den nederländska och den norska regeringen i deras skriftliga yttranden.

25 Beträffande de specifika mål som eftersträvas med artikel 6a i direktiv 98/6 syftar den artikeln, såsom anges i 2021 års vägledning och såsom den tjeckiska och den polska regeringen samt kommissionen har påpekat i sina skriftliga yttranden, till att hindra näringsidkare från att vilseleda konsumenter genom att höja priset innan de tillkännager en prissänkning och sålunda annonsera falska prissänkningar.

26 En tolkning av artikel 6a.1 i direktiv 98/6 som innebär att det i en annons om prissänkningar skulle räcka med att ange det ”tidigare priset”, i den mening som avses i punkt 2 i denna artikel, enbart som en upplysning utan att sänkningen verkligen grundar sig på detta pris, skulle göra det möjligt för näringsidkare att – i strid med denna specifika målsättning – vilseleda konsumenter genom annonsering om prissänkningar som inte avser verkliga prissänkningar, vilket strider mot själva den målsättning som eftersträvas med artikel 6a.

27 Av detta följer att artikel 6a.1 och 6a.2 i direktiv 98/6 ska – för att iaktta såväl det specifika mål som eftersträvas med artikel 6a som de övergripande mål som eftersträvas med direktivet – tolkas så, att i en annons om sänkningen av en varas försäljningspris måste prissänkningen vara bestämd med hänvisning till varans ”tidigare pris”, i den mening som avses i artikel 6a.2. Av detta följer att ett försäljningspris för en vara, som i en annons angetts som sänkt, i själva verket inte får vara detsamma som det ”tidigare priset” eller till och med högra än det priset.

28 För det tredje reglerar artikel 6a i direktiv 98/6 specifikt angivandet av det tidigare priset i ett tillkännagivande om prissänkningar samt definitionen av detta pris. Det är därför i förhållande till denna bestämmelse, såsom den tolkats i punkterna 24 och 27 ovan, som – i förhållanden mellan näringsidkare och konsumenter – en affärsmetod som består i att tillkännage en sänkning av priset på den aktuella varan, som inte är bestämd på grundval av det ”tidigare priset” i den mening som avses i artikel 6a.2 ska bedömas, och inte i förhållande till bestämmelserna i direktiv 2005/29, såsom framgår av artikel 3.1 och 3.4 i det direktivet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 juli 2016, Citroën Commerce, C-476/14, EU:C:2016:527, punkterna 42–45).

29 Mot bakgrund av det anförda ska de hänskjutna frågorna besvaras enligt följande. Artikel 6a.1 och 6a.2 i direktiv 98/6 ska tolkas så, att det krävs att en prissänkning av en vara som tillkännages av en näringsidkare antingen i form av en procentsats eller i form av ett reklammeddelande, i vilket det tillkännagivna prisets fördelaktighet lyfts fram, ska grunda sig på det ”tidigare priset”, i den mening som avses i artikel 6.2 i det direktivet.

Rättegångskostnader

30 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (åttonde avdelningen) följande:

Artikel 6a.1 och 6a.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG av den 16 februari 1998 om konsumentskydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenter, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/2161 av den 27 november 2019,

ska tolkas på följande sätt:

Det krävs att en prissänkning av en vara som tillkännages av en näringsidkare antingen i form av en procentsats eller i form av ett reklammeddelande, i vilket det tillkännagivna prisets fördelaktighet lyfts fram, ska grunda sig på det ”tidigare priset”, i den mening som avses i artikel 6.2 i det direktivet.

Underskrifter